

Kanttorin ydinosaaminen

14.6.2010

Ammatin kuvaus

Musiikki on Jumalan hyvä luomislahja ja kirkossa sen käyttö liittyy erityisesti jumalanpalveluselämään. Musiikilla on luomisen perusteella hyvää päämäärää palveleva voima kuten muillakin Jumalan lahjoilla. Musiikki vahvistaa sanallista viestiä ja antaa sille ulottuvuuksia, joita sanotut sanat eivät riitä ilmaisemaan. Sanoma saa soivan muodon. Hoitaessaan virkaansa kanttori osallistuu jumalanpalveluksessa ja kirkollisissa toimituksissa Sanan julistukseen. Musiikin tehtävänä seurakunnassa on toimia ilon, toivon, rakkauden ja uskon ilmentäjänä, lohduttajana sekä yhteyden luoja. Musiikki kantaa Jumalan eteen niin yksilön kuin yhteisön rukousta, kiitosta, pyyntöjä ja katumusta. Musiikki voi hoitaa ja parantaa monin tavoin rikkoutuneita ja uupuneita ihmisiä. Musiikki tuo ihmisiä kirkkoon ja sitoo heitä siihen.

Seurakunnassa tulee kirkkojärjestyksen mukaan olla yleensä vähintään yksi kanttorin virka (KJ 6:9). Kanttorin tehtävänä on johtaa seurakunnan musiikkitoimintaa (KJ 6:39). Viranhaltija vastaa musiikista seurakunnan jumalanpalveluksissa sekä kirkollisissa toimituksissa ja seurakunnan tilaisuuksissa, opettaa rippikoulussa, hoitaa musiikkikasvatustyötä ja edistää musiikin käyttöä seurakunnan eri toiminnoissa. Kanttori vastaa myös seurakunnan soittimien hoidosta ja huollosta.

Kanttorin työn ydin on jumalanpalveluselämässä ja osaamisen ydin on musiikillisessa osaamisessa. Seurakunnan musiikkitoiminnalta odotetaan monipuolisuuden lisäksi mahdollisimman korkeaa musiikillista tasoa. Vaikka keskeiset tehtävät ovat kaikilla kanttoreilla samat, on seurakunnilla ollut viime vuosina tarve painottaa jotakin kanttorin työn tehtäväaluetta ja luoda erilaisia tehtäväprofiileja.

Musiikkitoiminnan laaja-alaisuus ei koske ainoastaan erilaisia tehtäviä, vaan myös sitä, että nykyaikainen seurakuntamusiikki kattaa varsin laajasti myös erilaisia musiikkityylejä ja musiikillisia ilmaisukeinoja. Seurakunnan musiikkitoiminnan johtaminen on ymmärrettävä musiikkitoiminnan kokonaisuudesta vastaamisena.

Kanttorinvirka on voitu perustaa seurakunnissa 1980-luvulta asti kolmelle eri koulutustasolle, jotka on nimetty seuraavasti: laajaa yliopistotutkintoa, ylempää korkeakoulututkintoa tai muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävä virka. Kanttorinvirkaan on kelpoinen henkilö, joka on suorittanut piispainkokouksen 9.2.2010 antaman päätöksen § 2 (ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävä kanttorinvirka), § 3 (laajaa yliopistotutkintoa edellyttävä kanttorinvirka) tai § 4 (muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävä kanttorin virka) mukaisen tutkinnon tai opinnot.¹

Kaikkien kanttorin virkojen ytimen muodostavat kirkkojärjestyksessä määrätyt (KJ 6: 39) tehtävät ja ero muodostuu kelpoisuuden antavan tutkinnon pohjalta. Kanttori on syventynyt opinnoissaan kokonaistehtävän hoitamisen kysymysten lisäksi yhteen kanttorin työn keskeiseen osa-alueeseen, joka painottuu muita voimakkaammin. Sibeliuksen Akatemiassa

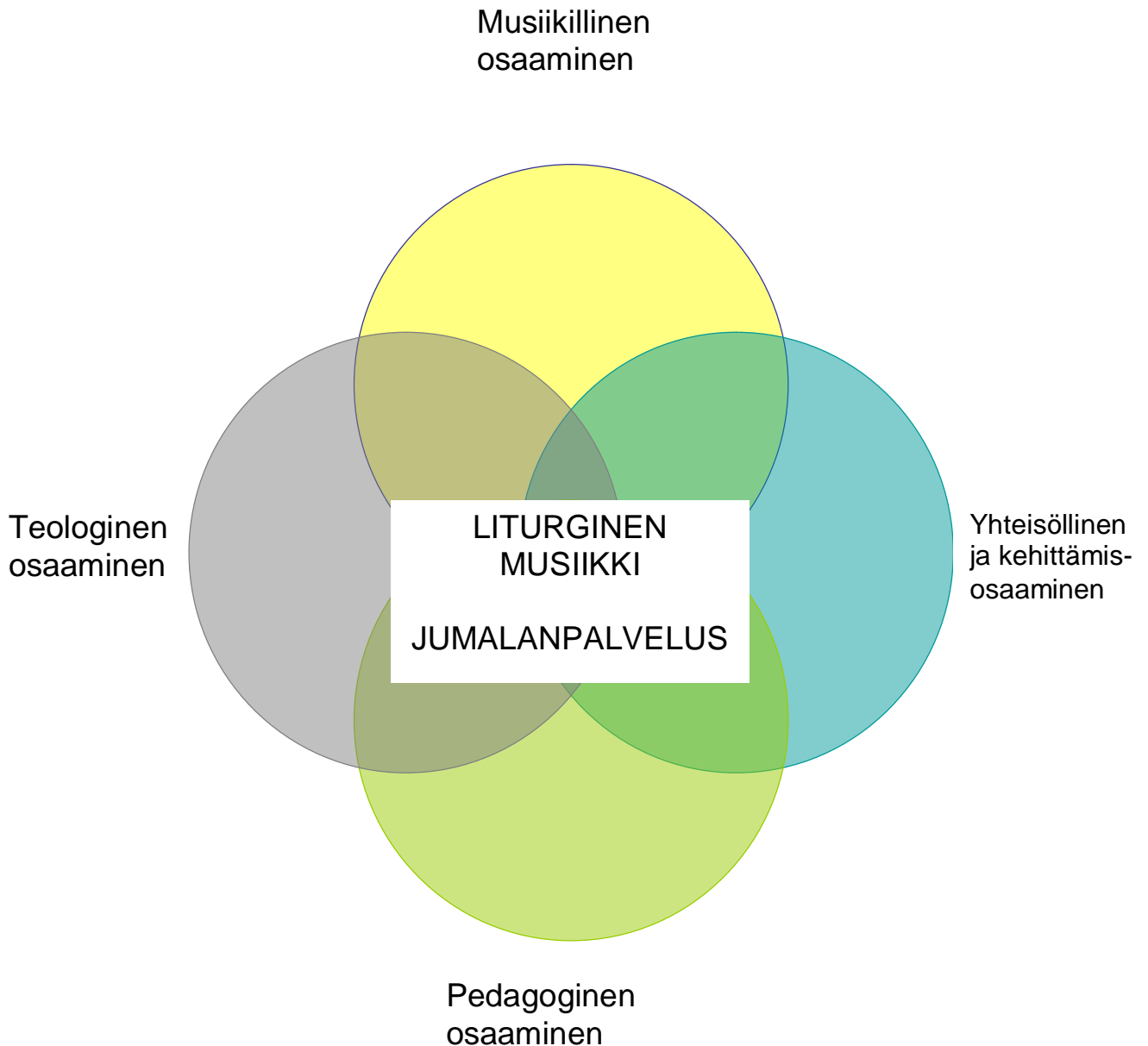
---

¹ Piispainkokouksen päätös <http://www.evl.fi/piispainkokous/koulutuskelpoisuus.shtml>

näitä ovat laulu, musiikinjohto tai urkujensoitto. Perustutkintoon sisältyvät syventävät opinnot voivat painottua myös tutkimukseen tai ne voivat olla projektinmuotoisia, jolloin niihin voi sisältyä käytännön seurakuntatyötä ja siitä raportointia.

Ydinosaamisalueet ja -sisällöt

KUVIO. Kanttorin ydinosaamisalueet

Liturginen musiikki ja jumalanpalvelus

- Laaja-alainen jumalanpalvelusmusiikin osaaminen sekä sisällöllinen tunteminen
- Kirkolliset toimitukset
- Jumalanpalvelusmusiikin johtamistaito
- Jumalanpalveluselämän kokonaisvaltainen suunnittelu

Musiikillinen osaaminen

- Soitto- ja laulutaito sekä kuoron ja musiikkiryhmien johtamistaito
- Esittävän säveltaiteen osaaminen
- Esilaulu- ja säestystaito (liturginen laulu ja soitto)
- Kirkkomusiikin historian tunteminen
- Eri tyylien osaaminen
- Muun seurakuntatyössä tarvittavan musiikin tuntemus
- Soittimien huollon osaaminen

Teologinen osaaminen

- Kristinuskon keskeisen sisällön tuntemus (raamattutieto ja kirkon tunnustus)
- Jumalanpalveluksen ja kirkkomusiikin teologian (liturgiikka ja hymnologia)

Pedagoginen osaaminen

- Jumalanpalveluskasvatus
- Osaaminen innostajana ja ohjaajana
- Ryhmä- ja yksilöpedagogiikan osaaminen
- Musiikkipedagogisten menetelmien osaaminen eri ikäryhmien parissa sekä erilaisten oppimiskäsitysten hallinta
- Äänenkäytön pedagogiikan osaaminen

Yhteisöllinen ja kehittämisosaaminen

- Vuorovaikutus-, sosiaaliset- ja sielunhoidollisen kohtaamisen taidot
- Ryhmätyöosaaminen
- Kirkon hallinnon tuntemus
- Suunnittelu- ja raportointiosaaminen
- Työalan kehittämis- ja johtamistaidot
- Projektinhallinta

Musiikillinen osaaminen on kanttorin oleellisinta osaamista. Soitto- ja laulutaito sekä johtamistaito ovat kanttorin keskeistä osaamista. Osaaminen konkretisoituu kaikissa niissä tilanteissa, joissa kanttori virkatehtävissä toimii.

Teologinen osaaminen sisältää kristinuskon sisällön, kirkkomusiikin teologian, hymnologian ja liturgiikan tuntemusta. Osaaminen ja taidot konkretisoituvat mm. messussa, jonka musiikillisen rungon muodostavat liturgiset laulut ja virret. Näiden johtaminen laulaen ja soittaen on taito, joka on kanttorin osaamisalueiden ytimessä. Kirkollisten toimitusten osalta erityisesti hautaan siunaamis- ja avioliittoon vihkimistöimitukset vaativat asiaan kuuluvan perusohjelmiston hallintaa sekä soittaen että laulaen.

Pedagoginen osaaminen sisältää jumalanpalveluskasvatuksen, ryhmä- ja yksilöpedagogiikan taitoja, eri ikäryhmien parissa tarvittavien pedagogisten menetelmien ja

erilaisten oppimiskäsitysten hallintaa sekä äänenkäytön pedagogiikan perusteita. Käytännössä nämä taidot näkyvät esimerkiksi kanttorin kykynä vahvistaa virsilaulua ja -tuntemusta, valmiutena kehittää kuoro- ja/tai yhtyelaulua sekä taitona johtaa erilaisia musiikkiryhmiä.

Yhteisöllinen ja kehittämisosaaminen sisältää vuorovaikutus- ja sosiaalisen osaamisen ulottuvuudet, kykyä ihmisten ja ryhmien kohtaamiseen eri tilanteissa. Esimerkiksi kirkollisissa toimituksissa ja kuorotoiminnassa kanttori tarvitsee kykyä sielunhoidolliseen kohtaamiseen ja tukemiseen. Osaaminen sisältää myös kirkon hallinnon tuntemusta, suunnittelun, raportoinnin, työalan kehittämisen ja johtamisen taitoja sekä projektinhallintaa.

Kirkon viimeaikaiset suuret kokonaisuudistukset korostavat yhteisen suunnittelun merkitystä seurakunnassa. Kanttorin työssä varsin keskeistä onkin toimia musiikin ammattilaisena yhteistyössä muiden ammattialojen työntekijöiden ja seurakuntalaisten kanssa. Perinteisen klassisen kirkkomusiikin lisäksi seurakuntien musiikkitoiminnassa käytetään eri tyylien mukaista musiikkia laaja-alaisesti. Kanttorilta edellytetään taitoa joko itse toteuttaa näitä eri tyyliä tai organisoida ja ohjata toisten toimintaa.